

Nils Andersson's liv og levned (kaldet Svenske Nils)

Nils Andersson var født den 1. maj 1833 i Sketarp i Ravlunde sogn, Skaane. - I 1850'erne var der en stor udvandring fra Sverige til Danmark.

Nils var en af dem, som tog til Danmark, vandrede helt til Vendsyssel, hvor han var tilmeldt i 1850 som landarbejder, tog plads på en gård, »Øster Gjerndrup«, i Brønderslev sogn. På samme gård tjente en pige ved navn Birthe Marie Christensdatter, hun var datter af slagter Chr. Jensen fra Løth i Jerslev sogn.

Nils og Birthe Marie prøver sammen et tjenesteforhold på herregården »Gjærsholdt« i Torslev sogn, men flytter senere tilbage til Løth.

I 1859 rejste de til Sverige, men de længtes begge to til Danmark, og rejste året efter til Vendsyssel.

De blev gift i 1861 i Jerslev kirke. - I ægteskabet fik de 3 børn sammen. 2 piger og 1 dreng.

Ægteskabet blev ikke lykkeligt, også om Birthe Marie gjorde alt for mand og børn. - Nils begav sig ud på sine endeløse vandringer rundt om i Vendsyssel - Hanherred - Thy og Mors.

På Mors fik Nils arbejde på en brændevinsfabrik i Nykøbing, det var omkring 1863.

Nils var på det tidspunkt ikke nodekyndig, tog undervisning i violinspil hos daværende stadsmusikant P. C. Kjær (Ole Kjærs brors søn). Han opdagede hurtigt Nils's store musikalske evner.

Kjær hyrede Nils til mange af sine arrangementer, som var vidt forskellige, både til sorg og glæde.

Nils tog sommetider ud på egen hånd, som jo ikke var tilladt på det tidspunkt, men Kjær bar over med ham.

Kjær og Nils knyttede et stort musikalsk venskabsbånd. De komponerede mange melodier begge to, og kritiserede så bagefter hinandens melodier. Nok til gavn for dem begge.

Nils' færdighed i brugen af violinen berømmes af alle meddelere, de siger alle, at han spillede så de både græd og lo, alle var rørte.

Hans spil var et »fyrværkeri«. - Han kunne gengive alle lyde på sit instrument.

P. C. Kjær rejste til Sæby, hvor han blev musikdirektør, og han tog Nils med til Vendsyssel.

Nils komponerede utallige melodier på de mange vandringer om nætterne. Når han gik hjem lavede han en melodi i sine tanker, som han så skrev ned næste morgen. Man kan følge ham på de navne som han har givet sine

melodier. Hans opholdssteder har nok mest været omkring Dronninglund og Taars.

Efter sigende skulle han have boet et stykke tid hos en kone i et af Dronninglunds skovløberhuse. Hun hed Maren, og Nils komponerede en vals til hende, »Maren i skoven«. En meget fin vals.

Nils' melodier, som han ofte navngav og med dato, kan man se (og høre) hans gode sider - alle var enige om, at han var mild af sind og gerne ville hjælpe andre.

Nils har sikkert glædet mange mennesker, og følt med dem, og hjulpet så vidt han har formået.

Titler på hans melodier giver os hans menneskelige godhed. »Fortrydelsen polka«, »Omforladelse hopsa«, »Lines udelukkelse«, »Pigen, der var låst ude«, »Den fattige piges rheinlænder«, »Min kærlighed til Danmark«, og mange flere. - Alle har beskrevet Nils som et høfligt og belevent menneske.

Han havde mange elever rundt om i landsdelen, som han skiftevis besøgte og underviste på sine vandringer, og sammen med det ernærede han sig med at sælge sine kompositioner.

Hans kompositioner brugte han som undervisningsmateriale til sine elever, derfor nogle lette og andre svære danse.

Nedbrudt af sygdom m.m. blev han anbragt på Sterup fattiggård, hvor han døde i 1879, kun 46 år gammel.

Nils havde gemt en stor del af sine noder (både på kladde og på originale blade) på loftet under stråtaget, og under en restaurering af taget dukkede så de mange noder frem. Det fortælles, at en mand ved navn Oskar Nielsen fra Sterup samlede de fleste af nodebladene op, og reddede dermed en stor del af melodierne, som ellers ville være gået tabt.

Nils' musik bærer præg af hans oplevelser, som har givet ham inspiration til melodierne, f. eks. »Da manden (fanden) fo'r vild i vildmosen«. Den store vildmose måtte Nils jo sommetider krydse, der var både lygtmænd og andet på den tid, så det præger også melodierne.

Svenske Nils har nok spillet mest sammen med Leonhard Nygaard, Aas Mark pr. Taars, og Nils Nygaard, Poulstrup. De skulle have haft mange af hans originale noder. - Nok også den bog, som jeg nu har.

Henry Mark

INDHOLDSFORTEGNELSE

Arrangører:

Jørn Dahl Christensen = JDC
Axel Andersen = AA
Ole Emig = OE (+fløjtest.)
Erik Vedstesen = EV
Hans Peter Solmark = HPS
Erland Hagelberg = EH
Waltraut Schewing = WS

1. Jule Polka - JDC
2. Nikoline Vals - JDC
3. Vals - JDC
4. Monterin Polka - JDC
5. Polka - JDC
6. Forkert Hamburger - JDC
7. "Rask i Tøjet, Lille Kirston" - JDC
8. Polka - JDC
9. Tyroler Vals - JDC
10. Forbedrings Polka - JDC
11. Luftbalonen afgaar fra Paris - JDC
12. "Bygholm Enge".Vals - JDC
13. Aggersund Macurka - JDC
14. Polka JDC
15. Vilhemine Vals - JDC
16. Polka - JDC
17. "Maren i Skoven" Vals - JDC
18. Skotsk - JDC
19. "For lille Line" Tyroler Vals - JDC
20. "Met Maries Kjærlighed" Hopsa - JDC
21. Skarris Polka - JDC
22. Macurka - JDC
23. Svejtrit - JDC
24. Svejtrit med Vals - JDC
25. Macurka - JDC
26. Winkuss'Macurka - JDC
27. Polka - JDC
28. Fanden er løs i Vildmosen - AA
29. Macurka - JDC
30. Ni Kungsvalsen - JDC
31. Vals - JDC
32. Vals - JDC
33. Hamburger - JDC

34. Vals - JDC
35. "Over Vildmosen" Vals - JDC
36. Bryllups Polka - JDC
37. Kristen Madsens Guldbryllupsvals - EH
38. Macurka - JDC
39. Herremændens Vals - AA
40. To Tur - AA
41. "Sne Madammen". Vals - AA
42. "Kringelhede". Polka - AA
43. Kjærlighedens Vals - AA
44. Galoping - AA
45. Polka - WS
46. "Hune Sogn". Vals - WS
47. "Fra Vestermarken". Polka - JDC
48. Agested Polka - EV
49. Vals - EV
50. Fynsk Polka OE
51. Dødens Vals - OE
52. Hopsa - OE
53. Polka OE
54. Vandrings Polka - OE
55. Polka - OE
56. Lille Line paa Ilbjerget - OE
57. Hopsa - OE
58. Vals i C-dur - OE
59. Munterheds Polka - OE
60. Soldatens Klage - OE
61. Jomfru Galop - OE
62. Pillinge Hopsa - OE
63. "En Bonde". Hamburger - EV
64. Macurka - EV
65. Min Kærlighed til Danmark - EV
66. Macurka - EV
67. Ferdinand Polka - EV
68. Tyroler Hopsa - EV
69. Vals - EV
70. Lines Udelukkelse. Vals - EV
71. Den fattige Piges Reinlænder - EV
72. Reinlænder - EV
73. Min Mor var altid skøn. Polka - EV
74. Sofies Reinlænder - EV
75. Polka - HPS
76. Vals - HPS
77. Vals - HPS
78. Lille Lines Polka - HPS
79. Polka - HPS
80. Niels Nygaard Vals - HPS
81. Reinlænder - HPS

82. Macurka - HPS
83. Den lystige Line gik i Skoven - HPS
84. Macurka - HPS
85. Vals - HPS
86. Niels Nygaards Polka - HPS
87. Den hvideJomfru i Øland Skov - HPS
88. Galop - HPS
89. Vals - HPS
90. Bryllups Reinlænder - HPS
93. Vals - HPS
92. Hamburger - HPS
93. Hopsa - HPS
94. Lille Stines Polka - HPS
95. Tyroler Vals - AA
101. Agnethe Macurka
102. Polka
103. Reinlænder
104. Reinlænder
105. Maaneformørkelse. Polka
106. Friheds Polka
107. Øl Hopsa
108. Tyroler Vals
109. Polka
110. Venskab. Hopsa
111. Polka
112. Tyroler Hopsa
113. Hamburger
114. Vals
115. Tyroler Hopsa
116. Polka
117. Macurka
118. Polka
119. Reinlænder. Hopsa
120. Polka
121. Rigsforsamlingen. Galop
122. Polka
123. Polka
124. Vals
125. Pali Polka
126. Reinlænder
127. Fortrydelses Polka
128. Tyroler Vals
129. Tyroler Vals
130. Polka
131. "Lejren i Rødhus". Polka
132. Forbedrings Polka
133. Nisse Hopsa
134. Louise Vals

135. Hopsa
136. Hopsa
137. Prøjsens Indtog i Paris
138. Fest Polka
139. Tyroler Vals
140. Reinlænder
141. Macurka
142. Vals
143. Anstændig Hopsa
144. Fastelavns Macurka
145. Polka
146. "Den svage Side". Polka
147. Tyroler Hopsa
148. Den skjønne Polka
149. Forkert Polka
150. Tyroler Hopsa
151. Vals
152. Min Ynglings Polka
153. Tyroler Vals
154. Vals
155. Vals
156. Reinlænder
157. Vals
158. Vals
159. Rosas Polka
160. Haita Polka
161. Sprit Macurka
162. Reinlænder Hopsa
163. Polka
164. "Venskab". Polka
165. Polka
166. Vals
167. Hopsa
168. Tyroler Vals
169. Reinlænder
170. Brigade Polka
171. Trylle Hopsa
172. Galop
173. Tyroler Vals
174. Reinlænder
175. Vals
176. Polka
177. Hopsa
178. Vals
179. Øl Reinlænder
Imellem Asaa og Gjeraa
180. Hopsa
181. Macurka